

Ogräsbekämpningsmedel i odling av fånggrödor

I detta infokort framgår vilka växtskyddsmedel som kan användas för ogräsbekämpning vid odling av botten- och fånggrödor.

Vid fånggrödors växtskydd beaktas Säkerhets- och kemikalieverkets (Tukes) gällande anvisningar, samt stöd- och förbindelsevillkor.

- Vid användning av växtskyddsmedel ska det säkerställas att det preparat som används inte skadar eller förstör fånggrödan. Då fungerar den inte längre så att den upptar näringsämnen eller förbättrar marken, och därför kan det hända, att stöd villkoren för fånggrödan inte längre uppfylls.
- Om fånggrödan besprutas med växtskyddsmedel och avsikten är t.ex. att utrota ogräset i fånggrödan, måste medlet vara godkänt för växten i fråga.
- Ifall fånggrödan skördas och används i livsmedels- eller foderproduktion, bör växtskyddsmedlet vara godkänt för fånggrödan och eventuella karenstider beaktas.

Hur och när fånggrödan sås, samt vilka fånggrödor som används

Växtskyddet påverkas av valet av fånggröda, samt tidpunkten och sättet för sådden av fånggrödan.

- Det finns flera verksamma ämnen som lämpar sig gräsartade fånggrödor, men för klöverarter finns det bara några få.
 - Om fånggrödan sås samtidigt med skördeväxten, finns det färre alternativ bland de verksamma ämnena som lämpar sig än annars.
 - Om fånggrödan däremot sås i samband med växtskyddsåtgärderna (bekämpningssprutning av ogräs), brukar den sådda fånggrödan inte avgränsa valet av verksamma ämnen.
- ⇒ Man bör dock observera att rester av bekämpningsmedel också blir kvar på markytan i åkern. Fenoxysyror är jordverkande herbicider och kan försämra groningen av fånggrödor som sås på ytan, eller till och med skada plantan om de blir kvar i ytjorden.

Klöver som bottengröda efter att havret tröskats. Bild: Jukka Rajala.

Flera ämnen kan användas

För närvarande finns det ungefär 30 olika användbara verksamma ämnen eller ämneskombinationer, varav cirka tio lämpar sig för klöver, cirka sex för lusern och ett cirka 20 för gräsartade växter. Med dessa kan man bekämpa de flesta ogräsen.

- De djuprotade ogräsväxterna, så som tistel och åkermolke, kan vålla problem eftersom de inte går att bekämpa effektivt då de växer bland vissa fånggrödor och skördeväxter.

Infokortet är gjort i samband med Maaneuvo-projektets Maaneuvo-skolning. Projektet genomförs av Ruralia-institutet på Helsingfors universitet, ProAgria och Finlands miljöcentral.

- Höst- och vårvete kan kombineras med en del verksamma ämnen som är effektiva i bekämpningen av ogräsväxter med djupgående rotsystem och breda blad. Dessa kan användas ifall fånggrödan är gräsartad.
- Kemisk ogräsbekämpning är lättast när fånggrödan sås in med havre, eftersom havre i sig självt är en skuggande växt, vilket minskar behovet av ogräsbekämpningen. I dessa fall fungerar till exempel kombinationen tribenuron-metyl + MCPA bra vid ogräsbekämpning, eftersom den ger en rätt bred effekt och passar både gräsartade fånggrödor och klöver.

Att välja lämpliga fånggrödor för växtföljden

Det lönar sig att noggrant planera odlingen av fånggrödorna så att de passar in i växtföljden. Det här är särskilt viktigt om man i samband med följande års ogräsbekämpning i skördegrödan vill bekämpa det föregående årets fånggrödor som fortsätter att växa på åkern.

- Fånggrödor som fortsätter att växa i följande års gröda är dock närmast ett estetiskt problem.
- Med noggrant val av bekämpningsmedel i samband med

besprutningen av t.ex. vårvetet blir man av med fjolårets kvarblivna fånggrödor.

Ifall italienskt rajgräs används som bottengröda, måste man planera hur och med vilket ämne ogräsen bekämpas.

- Det finns en stor risk för att italienskt rajgräs blir resistent mot ogräsbekämpningsmedel om man använder vissa verksamma ämnen, så som sulfonylureor och bekämpningsmedel mot flyghavre. Det gäller i synnerhet om den valda växtsorten bildar ax och frön (Meroa).
- På andra ställen i världen har italienskt rajgräs blivit ett bekämpningsmedelsresistent ogräs som inte går att bekämpa med någon herbicid.
- För att undgå riskerna kan man låta bli att bespruta med ogräsbekämpningsmedel, undvika de ovanstående verksamma ämnena eller välja en italiensk rajgräs-sort som inte bildar ax. Som bottengröda ska italienskt rajgräs varken bilda ax eller frön.
- Växtföljdens skördeväxter kan också planeras in före och efter odlingen av fånggrödan. På så sätt kan man bekämpa ogräsen effektivt, utan att använda starka bekämpningsmedel eller bekämpning överhuvudtaget i odlingen av själva fånggrödan.

*Italienskt rajgräs som såtts som bottengröda växer frodigt i mitten av september, efter att kornet tröskats.
Bild: Jukka Rajala*

Infokortet är gjort i samband med Maaneuvo-projektets Maaneuvo-skolning. Projektet genomförs av Ruralia-institutet på Helsingfors universitet, ProAgria och Finlands miljöcentral.

Verksamma ämnen som lämpar sig vi odling av olika fånggrödor.

Verksamt ämne	Klöver	Gräs	Övriga	Exempel på preparat
tribenuronmetyl	x	x		Premium Classic, Express 50 SX
tifensulfuronmetyl	x	x	(x(blåusern))	Harmony 50 SX
amidosulfuron	x	x		Gratil
bentazon	x	x	x (blåusern)	Basagran SG
pyridat	x			Lentagran WP
propakizafop	x		x (blåusern)	Agil
cykloksidim	x		x (blåusern)	Focus Ultra
fluazifop-P-butyl	x		x (blåusern)	Fusilade Max
kvizalofop-P-etyl	x		x (blåusern)	Targa Super
MCPA	x	x		Farm MCPA
MCPA + fluroxipyr + klopuralid		x		Ariane S
florasulam + fluroxipyr		x		Primus XL
florasulam		x		Primus
klopuralid		x		Matrigon 72 SG
2,4-D + florasulam		x		Cantor
mekoprop-P + MCPA		x		Duplosan Meko
tribenuronmetyl + fluroxipyr		x		Classic Star HL
MCPA + diklorprop-P + mekoprop-P		x		Duplosan Super
amidosulfuron + tifensulfuronmetyl + tri-benuronmetyl		x		Gratil + Ratio 50 SX
florasulam + 2,4-D + aminopyralid		x		Mustang Forte
fluroxipyr		x		Starane 333HL
tritosulfuron		x		Tooler
tritosulfuron + florasulam		x		Tooler Heavy + Biathlon
fluroxipyr + halauxifen-metyl (Arylex)		x		Pixxaro EC
fluroxipyr + halauxifen-metyl (Arylex)+ tri-benuronmetyl		x		Pixxaro Premium
halauxifen-metyl (Arylex)+ florasulam		x		Quelex, Zypar
halauxifen-metyl (Arylex)+ florasulam + tri-benuronmetyl + tifensulfuronmetyl		x		Quelex Combo
tribenuronmetyl + tifensulfuronmetyl		x		Refine Super
klopuralid + halauxifen-metyl (Arylex)		x		Korvetto
klopuralid + pikloram		x		Galera

ProAgria ansvarar inte för eventuella skador på grödan och/eller fånggrödor orsakade av växtskyddsmedel.

Infokortet är gjort i samband med Maaneuvo-projektets Maaneuvo-skolning. Projektet genomförs av Ruralia-institutet på Helsingfors universitet, ProAgria och Finlands miljöcentral.

Bekämpningsmedel mot flyghavre

Verksamt ämne	fenoxaprop-P-etyl	pinoxaden
Exempelpreparat	Puma Extra/Foxtrot	Axial/Swipe
Röd- och vitklöver	x	x
Rajgräs	(x)	
Ängssvingel, andra svinglar	(x)	
Timotej		
Hundäxing	(x)	

ProAgria ansvarar inte för eventuella skador på grödan och/eller fånggrödor orsakade av växtskyddsmedel.

Bekämpningsmedlen för flyghavre som innehåller fenoxaprop-P-etyl biter inte på övervintrade, eller stora och robusta gräs-växter, men de kan förstöra små broddar.

För mer information:

Så kan du använda växtskyddsmedel tillsammans med fånggröda (Tukes)

<https://tukes.fi/-/nain-voit-kayttaa-kasvinsuojeluaineita-keräajakasvin-kans-1?languageId=sv> SE

Verktyg för val av fånggrödor och guide om fånggrödor (Carbon Action)

<https://carbonaction.org/sv/materials/fanggrodor/>

Information på finska:

Keräajakasvien viljely -toimintamallin kokeilu (ProAgrian Ympäri -hanke)

https://etela-suomi.proagria.fi/sites/default/files/attachment/toimintamalli_keraajakasvit.pdf

Keräajakasvitietoa kenttä- ja tilakokeiden sekä käytännön kokeilujen kautta (UusiRaHa-hanke)

<https://www.helsinki.fi/fi/ruralia-instituutti/koulutus/maan-kasvukunto/uusiraha-hankkeen-tuloksia-keräajakasveista>

Aluskasviaineistoja, kuten diaesityksiä (UusiRAHA-hanke)

<https://www.helsinki.fi/fi/ruralia-instituutti/koulutus/maan-kasvukunto/uusiraha-hankkeen-aluskasviaineistoja>

Keräajakasvitietoa LUKE:n sivuilla

<https://www.luke.fi/#q=ker%C3%A4%C3%A4j%C3%A4kasvi>

Alus- ja keräajakasvien mahdollisuudet hyödyksi (Ruralia-institutets hemsida)

<https://www.helsinki.fi/fi/ruralia-instituutti/koulutus/luomutietoverkon-materiaalit/alus-ja-keräajakasvien-mahdollisuudet-hyodyksi>

Utgivare:

Infokortet är gjort i samband med Maaneuvo-projektets Maaneuvo-skolning. Projektet genomförs av Ruralia-institutet på Helsingfors universitet, ProAgria och Finlands miljöcentral.

Text: Netta Leppäranta, ProAgria Södra Finland rf, december 2021

Översättning: Anne Nordling, BSAG

Redigering: Jukka Rajala, HU Ruralia-institutet

<https://www.helsinki.fi/fi/ruralia-instituutti/koulutus/maaneuvo>

CC BY-SA 4.0

Infokortet är gjort i samband med Maaneuvo-projektets Maaneuvo-skolning. Projektet genomförs av Ruralia-institutet på Helsingfors universitet, ProAgria och Finlands miljöcentral.